

Dit betreft een instructie voor de beoordeling van nieuwe aanvragers¹ voor een verlof, ontheffing, erkenning of jachtakte, die na 13 januari 2020 zijn ingediend.

Opmerkingen vooraf

Deze instructie van de Minister aan de politie is vastgesteld op 16 april 2020.

Voor zover daarover in deze instructie niets bepaald is, doet deze instructie niets af aan het bepaalde in de Circulaire wapens en munitie (Cwm) omtrent het verlofverleningsproces.

Deze instructie vervangt de instructie gegeven door de minister op 29 oktober 2019 voor nieuwe aanvragen ingediend vanaf 13 januari 2020.

Deze instructie is alleen van toepassing op de beoordeling van aanvragers van verloven, ontheffingen, jachtakten en erkenningen die ook een e-screener hebben ingevuld (nieuwe aanvragers).

Zoals bepaald in artikel 6a lid 1 onder b van de Wet wapens en munitie wordt een verlof, ontheffing, jachtakte en erkenning slechts verleend indien: de aanvrager heeft meegewerkt aan een door Onze Minister aangewezen onderzoek op grond waarvan kan worden beoordeeld of er verhoogde kans is op de situatie bedoeld in artikel 7, eerste lid, onderdeel c.

In artikel 7 eerste lid van de Wet wapens en munitie is bepaald dat “[d]e in deze wet genoemde erkenningen, consenten, vergunningen, verloven en ontheffingen worden, onverminderd de bijzondere gronden tot weigering daarvan en onverminderd verordening (EU) nr. 258/2012, geweigerd indien:

c. er reden is om te vrezen dat aan de aanvrager het onder zich hebben van wapens of munitie niet kan worden toevertrouwd.”

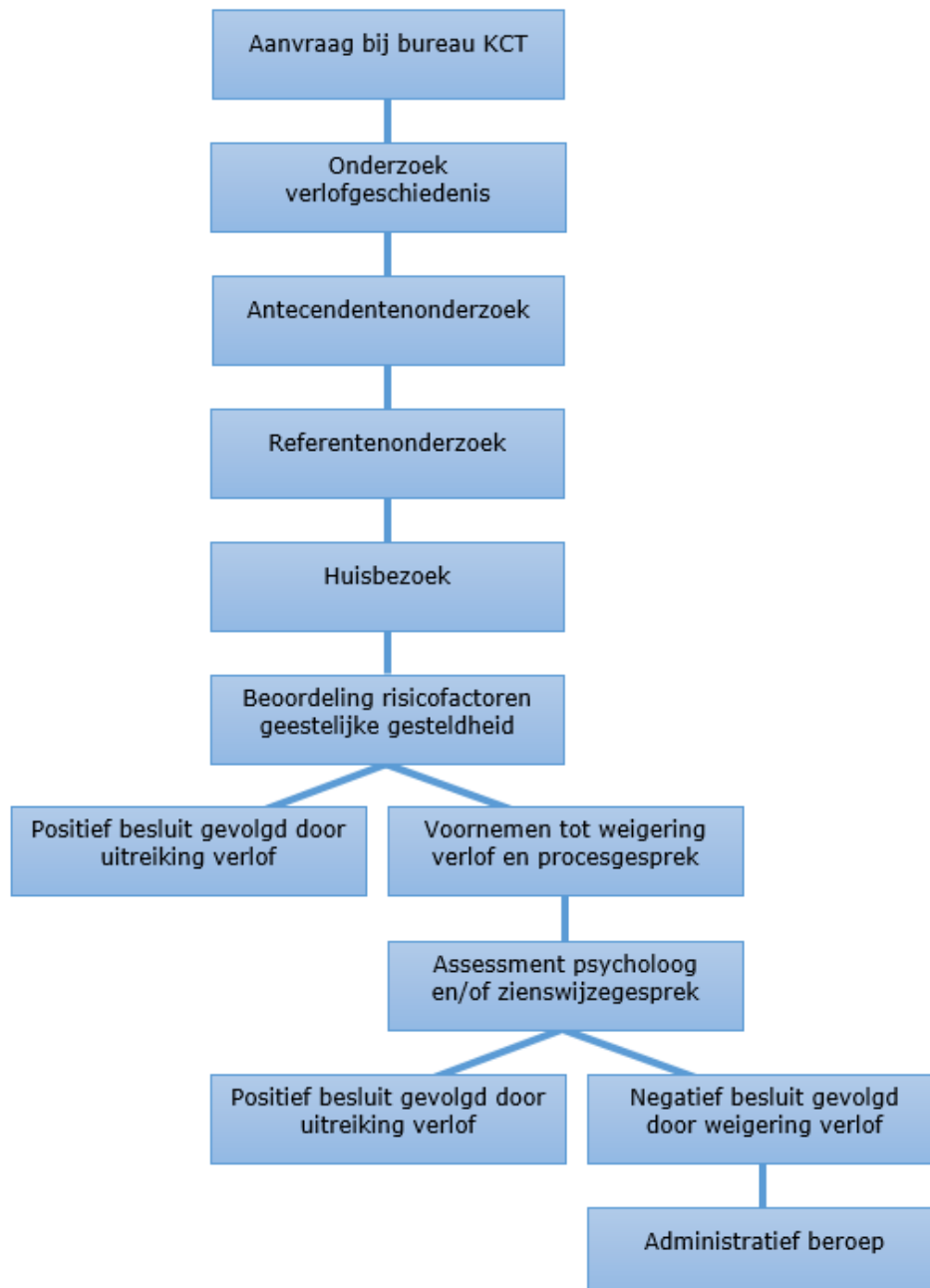
Deze instructie heeft hoofdzakelijk betrekking op het beoordelingsproces voor onderdeel c.

Beoordeeld dient te worden of er reden is om te vrezen dat aan de aanvrager het onder zich hebben van wapens of munitie niet kan worden toevertrouwd. De term toevertrouwen is in de Circulaire wapens en munitie, onderdeel B/1.2 verder uitgewerkt: reeds geringe twijfel [is] voldoende reden om een verlof niet te verlenen dan wel in te trekken. Deze geringe twijfel moet gebaseerd zijn op een objectief toetsbare motivering.

Beoordelingskader om te bepalen of de aanvrager een wapen kan worden toevertrouwd

¹ Aanvragers wier verlof of jachtakte aanvankelijk geweigerd of ingetrokken was, maar aan wie in een beroepsprocedure het verlof of de jachtakte weer terug gegeven is, gelden niet als nieuwe aanvragers. Dat geldt ook voor aanvragers die reeds over een (ander) geldig Nederlands Wwm-gerelateerd bevoegdheidsdocument beschikken (verlof, jachtakte, ontheffing of erkenning),

Als een aanvrager een wapenverlof, een ontheffing, erkenning of jachtakte wil krijgen, dan moet hij/zij een aantal stappen doorlopen. Voor een beoordeling of aan een aanvrager een wapen of munitie kan worden toevertrouwd dienen alle stappen doorlopen te worden. Alleen dan heeft de korpschef voldoende informatie verzameld om een besluit te kunnen nemen. Er is geen voorgeschreven volgorde voor de te nemen processtappen. Echter, elke individuele stap kan voldoende grond leveren om tot een (voornemen tot) weigering te komen, als er sprake is van geringe twijfel over het verantwoord kunnen toevertrouwen van een wapen of munitie. Het proces ziet er als volgt uit (afgezien van de eerste stap en laatste stappen vanaf besluitvorming, is de volgorde willekeurig):

Per definitie is de eerste stap dat de aanvrager zich wendt tot een van de bureaus korpscheftaken van politie². Om een aanvraag te kunnen beoordelen, dient de korpschef over voldoende informatie te beschikken om een verantwoord besluit te kunnen nemen. Bij elke individuele stap in de procedure moet de horde van geen bezwaar (ofwel de afwezigheid van twijfel) genomen worden. Is er (geringe) twijfel, dan resulteert dat in een (voornemen tot) weigering.

Als behandeld politie-ambtenaar raadpleegt u een aantal vaste bronnen zoals het justitieel documentatie- en strafregister, de eigen politiesystemen, en gaat na of de aanvrager ooit gedwongen is opgenomen in een psychiatrische kliniek (Wet verplichte GGZ, voorheen BOPZ). Ook wordt een korte zoekslag in open bronnen gemaakt. Bevraging van één of meer referenten en mogelijk de wijkagent is ook onderdeel van de procedure. Indien de aanvrager thuis wapens opslaat of voornemens is dit te doen, dient er een huisbezoek te worden afgelegd, wat primair bedoeld is voor de controle van de wapenkluis.

Daarnaast is informatiewinning over de aanwezigheid van mogelijke risicofactoren op het persoonlijk niveau van de aanvrager voorgeschreven (het onderzoek zoals bedoeld in artikel 6a, eerste lid onder b Wwm). Vastgesteld dient te worden of de aanvrager op grond van persoonlijkheidskenmerken, persoonlijke omstandigheden of middelengebruik, of een combinatie hiervan, een verhoogd risico op gevaarlijk gebruik of misbruik van wapens of munitie oplevert. Hiertoe zijn door de minister van Justitie en Veiligheid twee instrumenten aangewezen: het reeds langer bestaande WM-32 formulier voor bestaande aanvragers en de zogeheten e-screener voor nieuwe aanvragers van een bevoegdheidsdocument (zij die er nog geen bezitten).

Aan het eind van al deze stappen neemt de korpschef een besluit. Is dat positief, dan wordt het bevoegdheidsdocument afgegeven.

Bij een voornemen tot weigering kan de aanvrager een zienswijzegesprek aanvragen. In dit gesprek dient de aanvrager informatie aan te leveren (contra-indicatie(s)) dat het oordeel van de korpschef in zoverre weerlegt dat geen bezwaar tegen verlening kan worden ingebracht.

Indien de aanvraag (uiteindelijk) geweigerd wordt, kan de aanvrager administratief beroep instellen, dat door de dienst Justis in behandeling wordt genomen.

Na weigering of intrekking kan te allen tijde een nieuwe aanvraag worden ingediend.

Het onderzoek

In artikel 6a van de Wet wapens en munitie is vastgelegd dat de aanvrager van een wapenverlof, ontheffing, erkenning of jachtakte zijn medewerking aan een door de minister aangewezen onderzoek dient te verlenen. Voor nieuwe aanvragers is dit onderzoek een op de computer in te vullen vragenlijst van 113 vragen en staat bekend als de e-screener. Sinds 1 oktober 2019 maakt de e-screener deel uit van het beoordelingskader inzake de betrouwbaarheid van de persoon van de aanvrager. De e-screener bestaat uit 13 gevalideerde vragenlijsten (schalen). Twaalf ervan zijn bedoeld

² Of de minister van Justitie en Veiligheid in het geval van een ontheffingsaanvraag.

voor het detecteren van risicofactoren, wat betekent dat de e-screener een risicotaxatie-instrument is en geen diagnostisch instrument. De uitslag van de e-screener stelt niet vast of de aanvrager een risico vormt; het stelt vast of er kans is dat de aanvrager al dan geen risico vormt. De risicofactoren die gemeten worden zijn stress, hostiliteit en agressie, impulsiviteit, krenking, psychose, psychopathie, emotionele stabiliteit, alcohol-, medicijn- en drugsgebruik, psychiatrische opname en suïcidaliteit. De e-screener bevat een aantal vragen – zoals dit bij veel van dit soort wetenschappelijk ontwikkelde instrumenten het geval is – waarbij gemeten wordt in hoeverre de aanvrager de vragenlijst als geheel eerlijk beantwoord heeft (mate van betrouwbaarheid van de gegeven antwoorden, op basis waarvan al dan niet een uitkomst kan worden gegenereerd). De daartoe gestelde vragen staan bekend als de sociale wenselijkheids categorie. Deze vragen stellen geen risico vast op basis waarvan geringe twijfel kan worden vastgesteld. Maximale score op deze vragen³ resulteert in een oranje vlaggetje op basis waarvan geacteerd dient te worden. Hieronder wordt volgt daartoe een instructie. Afhankelijk van de combinatie van scores op de diverse risicofactoren volgt een einduitslag groen dan wel rood.

Risicofactoren die direct een rode uitslag opleveren zijn psychose in combinatie met medicijngebruik, psychopathie, psychiatrische opname en suïcidaliteit. Als de aanvrager op een andere categorie extreem hoog scoort kan dit ook de einduitslag rood opleveren. Daarnaast kan een combinatie van risicofactoren ook de einduitslag rood opleveren, waarbij elke individuele schaal geen rode uitslag geeft, maar een combinatie van schalen wel.

In zijn brief van 7 oktober 2019 heeft de minister van Justitie en Veiligheid geoordeeld dat de uitslag van de e-screener een objectief vastgestelde waarde vertegenwoordigt en dat de e-screener uitslag dus een doorslaggevende factor kan zijn, binnen het aanvraagproces dat uit meerdere elementen (stappen) bestaat.

Bejegening van de aanvrager

In zijn brief van 14 februari 2020 heeft de minister van Justitie en Veiligheid beschreven op welke wijze de aanvrager rond de afname van de e-screener en de informatievoorziening bejegend dient te worden. Aanvragers wordt voorafgaand aan het afleggen van de test een folder meegegeven waarin nadere informatie wordt gegeven over de e-screener, de faciliteiten voor aanvragers met een beperking of aanvragers die de Nederlandse taal niet machtig zijn en de afname van het onderzoek zelf.

Voor de schriftelijke communicatie richting de aanvrager wordt vooralsnog gebruik gemaakt van de, voorafgaand aan de inwerkingtreding van deze instructie, vanuit het ministerie van Justitie en Veiligheid ter beschikking gestelde teksten.

Instructie beoordeling e-screener uitslag

³ Het oranje vlaggetje bij de categorie sociale wenselijkheid wordt pas getoond als de aanvrager alle vragen uit deze categorie sociaal wenselijk heeft ingevuld, wat betekent dat de aanvrager de neiging heeft om zaken veel mooier voor te stellen dan ze zijn. De e-screener kan dan geen betrouwbare uitslag genereren.

Onverkort geldt:

- Einduitslag rood

Voor aanvragers waarvan de uitslag rood is – indien van toepassing in combinatie met andere informatie – zal een voornemen tot weigeren worden afgegeven.

NB Er zijn nieuwe aanvragers die niet op de afspraak voor deelname aan het onderzoek (e-screener) verschijnen, waardoor ze geen medewerking verlenen aan het onderzoek. Er wordt voor deze aanvrager een voornemen tot weigeren opgesteld. Als de aanvrager kan aantonen dat sprake is van overmacht waardoor hij/zij de medewerking niet kon verlenen (bijvoorbeeld een aanrijding onderweg, sterfgeval enz.), wordt de aanvrager in de gelegenheid gesteld het onderzoek alsnog te doen. De kosten van een niet tijdige afmelding zijn in principe voor rekening van de aanvrager.

- Einduitslag groen

Voor aanvragers die groen als uitslag hebben wordt de aanvraagprocedure verder afgehandeld (van het WM-32 formulier vullen deze aanvragers alleen de achterzijde in).

- Oranje vlaggetje

De e-screener is onbetrouwbaar ingevuld en daarom kan geen uitslag worden gegeven.

In een gesprek met de aanvrager (telefonisch of, zo nodig, fysiek op het politiebureau) wordt de aanvrager medegedeeld dat als gevolg van de gegeven antwoorden op de e-screener, geen betrouwbare uitkomst gegeven kon worden. Aanvrager heeft zaken aanzienlijk mooier voorgesteld dan ze zijn. Daarmee heeft de aanvrager niet meegewerkt aan een door de minister aangewezen onderzoek. Het aanbod wordt gedaan om de e-screener nogmaals te maken, op kosten van de aanvrager. Daarbij wordt aangegeven dat de periode tussen de eerste afname van de e-screener en een eventuele tweede keer minimaal één maand moet bedragen⁴. De medewerker politie dient de aanvrager in het gesprek nogmaals te wijzen op de informatie die hij voorafgaand aan het afleggen van de e-screener ontvangen heeft, namelijk dat de e-screener naar waarheid moet worden ingevuld, omdat onware antwoorden reden zijn voor afwijzing.

De aanvrager zal opnieuw zijn medewerking dienen te verlenen. Tot het moment dat die medewerking is verleend, wordt de verdere behandeling van de aanvraag opgeschort.

Vervolgens zijn er vier mogelijke scenario's:

- 1) De aanvrager wil geen herkansing: er wordt een voornemen tot weigering opgesteld, omdat de aanvrager niet heeft meegewerkt aan het onderzoek als bedoeld in artikel 6a, eerste lid sub b Wwm;
- 2) Als de aanvrager de e-screener wederom onbetrouwbaar invult, dan wordt – onder verwijzing naar het feit dat geen uitslag kon worden gegenereerd – een voornemen tot weigering uitgeschreven. De aanvrager wordt geacht niet te hebben meegewerkt

⁴ De reden hiervoor is dat om een onafhankelijke, betrouwbare uitkomst te krijgen, voldoende tijd moet zitten tussen verschillende afnames van hetzelfde onderzoek. Na één maand is voldoende tijd verstreken om te veronderstellen dat de bij de tweede afname gegeven antwoorden, los kunnen worden gezien van de antwoorden die tijdens de eerste afname gegeven zijn.

- aan het in de wet voorgeschreven onderzoek. De andere processtappen in de aanvraag worden, zo nodig, betrokken in de beoordeling van de aanvraag;
- 3) Als de uitslag na een tweede keer positief is (groen en géén oranje vlaggetje), dan kan de behandeling van de aanvraag worden voortgezet en vormt de uitslag van de e-screener geen beletsel om bij de uiteindelijke beoordeling;
 - 4) De uitslag van het tweede onderzoek is negatief (rood). Er wordt een voornemen tot weigering uitgeschreven.

Zienswijzegesprek en eisen psychologisch rapport (contra-indicatie)

Conform de Algemene Wet Bestuursrecht wordt de aanvrager in het kader van het voornemen tot weigering van het verlof, jachtakte, ontheffing of erkenning in de gelegenheid gesteld gehoord te worden (zienswijzegesprek). Bij het geven van zijn zienswijze heeft aanvrager de mogelijkheid om te bewijzen dat hij wel geschikt is (geen risico vormt) en, indien van toepassing, een contra-indicatie aan te dragen. Bij het voornemen tot weigeren (brief) verstrekt de korpschef de aanvrager informatie waar een contra-indicatie met betrekking tot de e-screener aan moet voldoen en de termijn waarbinnen deze redelijkerwijze dient te worden aangeleverd (vier maanden). In het geval van een negatieve (=rood) of onbetrouwbare (=oranje vlaggetje) uitslag van de e-screener dient dat de vorm te krijgen van een, schriftelijk gesteld, psychologisch rapport waarin een risico-inschatting wordt gemaakt van alle 12 risico-factoren waarop de e-screener meet en eventuele andere risico-factoren die de opsteller van het rapport relevant acht. Ook wordt een oordeel gegeven over de mate waarin de aanvrager betrouwbaar wordt geacht.

De aanvrager wordt schriftelijk en zo nodig ook mondeling gewezen op de volgende eisen die gelden ten aanzien van het aan te leveren rapport:

- Het rapport moet op schrift en in de Nederlandse taal gesteld zijn;
- Het rapport moet opgesteld en ondertekend zijn door een BIG geregistreerd psycholoog⁵ dan wel psychiater⁶. Bij het rapport dienen (kopieën van) bescheiden gevoegd te worden waaruit dit blijkt;
- De opsteller van het rapport verklaart geen vertrouwensband – van enigerlei soort⁷, anders dan opgedaan in het kader van het opstellen van het rapport – met de aanvrager te onderhouden en verklaart tevens conform de Beroepscode voor psychologen te zullen handelen.
- De opsteller van het rapport verklaart over voldoende specifieke deskundigheid te beschikken om de beoogde contra-indicatie goed te kunnen uitvoeren en tot een valide oordeel te kunnen komen⁸;

⁵ De titel psycholoog is niet beschermd. In theorie betekent dit dat iedereen zichzelf psycholoog kan noemen. Om deze reden laten veel psychologen zichzelf registreren in het BIG register. Als een psycholoog BIG (Wet Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg) geregistreerd is betekent dit dat hij of zij een wettelijk erkende opleiding heeft gedaan binnen de psychologische beroepsgroep en zich gezondheidszorgpsycholoog mag noemen. Hij of zij beschikt over de wettelijke deskundigheid om een beroepstitel te voeren.

⁶ Een psychiater is een apart, wettelijk erkend beroep. Een psychiater is tevens arts.

⁷ De opsteller van het rapport is geen familie of vriend van aanvrager. Ook is de aanvrager op generlei wijze als klant of patiënt in behandeling bij de opsteller van het rapport.

⁸ Als richtlijn mag gelden dat de opsteller van het rapport verklaart over deskundigheid te beschikken die ligt op het terrein van de ggz en met name de forensische psychologie en dat hij of zij over specifieke expertise

- Op een duidelijk vindbare plaats in het rapport, bij voorkeur voorin het rapport, verklaart de opsteller van het rapport, op basis van de afzonderlijke risicofactoren en de samenhang van de risicofactoren, tot een gemotiveerd oordeel te zijn gekomen of aan de aanvrager een wapen of munitie kan worden toevertrouwd;
- Het rapport bevat een oordeel over de mate waarin de aanvrager betrouwbaar wordt geacht en de opsteller van het rapport verklaart dat de aanvrager voldoende betrouwbaar wordt geacht om een valide oordeel over eventueel aanwezige risico's te kunnen geven;
- In het rapport moet beschreven zijn welk onderzoek verricht is en wat de uitkomsten van dat onderzoek zijn;
- Het rapport bevat een samenvatting waarin op elk van de onderzochte (minstens 12) risico-factoren, en zo nodig de mate van betrouwbaarheid van de aanvrager, een beoordeling is gegeven, gevolgd door een overkoepelende beoordeling van alle onderzochte risico-factoren;
- Het rapport bevat een verklaring waaruit blijkt dat de aanvrager zijn/haar ondubbelzinnige toestemming verleent met het verstrekken van de inhoud van het rapport aan de korpschef.

Indien aan deze voorwaarden is voldaan en de opsteller van het rapport tot een ondubbelzinnig positief oordeel komt over het verantwoord kunnen toevertrouwen van een wapen of munitie aan de aanvrager, wordt de e-screener uitslag van betreffende aanvrager terzijde geschoven en doorslaggevende waarde toegekend aan het psychologisch rapport.

Indien de opsteller van het rapport tot een negatief oordeel ten aanzien van de aanvrager komt, dan weegt dit, mogelijk met andere factoren waardoor twijfel is ontstaan, mee in het voornemen tot weigering van de aanvraag.

Indien het rapport niet aan bovenstaande eisen voldoet, wordt de uitslag van de e-screener geacht leidend voor de beoordeling te zijn.